

Co-funded by
the European Union

[Folkuniversitetet]

FATIMA2

Läroplan för unga ambassadörer för mänskliga rättigheter och jämställdhet

[FATIMA2_Module 1.1]

FATIMA 2

*FATIMA 2: Förebyggande av hedersrelaterat våld och förtryck mot kvinnor genom projekt med social påverkan och ömsesidigt lärande som leds av unga män
Ref. 101095877*

FATIMA2-projektet har samfinansierats av EU:s program CERV-2022_DAPHNE. Författarna har ensamt ansvar för innehåll och material. Europeiska kommissionen kan inte hållas ansvarig för något användande av informationen som finns däri. (Finansieringsref. 101095877)

Innehåll

Modul 1.1 Förstå mänskliga rättigheter	4
LÄRANDEMÅL	6
AKTIVITETER	8
A1.1 Våld i mitt liv	8
A1.2 Respektera mina rättigheter som kvinna	10
A1.3 Kränkningar av rättigheter	12
A1.4 Tankekarta om samarbete mellan flera myndigheter	14

MODUL 1.1 FÖRSTÅ MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

ANVÄNDARVÄGLEDNING

I den här modulen förväntas deltagarna förvärva/utveckla kunskaper, färdigheter och attityder relaterade till mänskliga rättigheter i sitt eget land och inom ramen för internationella rättsliga instrument. Efter avslutad kurs förväntas deltagarna kunna uppvisa kunskaper och färdigheter gällande:

- Lagstiftning (nationell, europeisk och internationell)
- Barnets rättigheter
- Kvinnors rättigheter
- Rättigheter för personer som har utsatts för hedersrelaterat våld och förtryck
- Tillgängliga stödtjänster eller tjänsteleverantörer för personer som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck

Deltagarna borde visa sin vilja att aktivt överföra den här informationen till sina värdsamhällen, överlevare av hedersrelaterat våld och förtryck och viktigast av allt omvandla normerna till lämpligt beteende själva.

Modulen har utformats med full respekt för och främjande av:

- Den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter från 1966
- Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter från 1989
- Konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (ändrad genom protokoll nr 11 och nr 14, 1950)
- Den europeiska konventionen om utövandet av barns rättigheter från 1996
- Förenta nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna
- Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet
- Europeiska unionens direktiv om brottsoffers rättigheter
- Haagkonventionen och Bryssel förordningarna

ORDLISTA

I den här modulen gäller följande:

- "Rättsstatsprincipen" (gäller för både minderåriga och vuxna) reglerar att individer, personer och myndigheter ska lyda och regleras av lag och inte godtyckliga åtgärder av en individ eller grupper av individer.
- "En förälder" avser en person med föräldraansvar enligt nationell lag.
- "Ett barn" avser en person under 18 års ålder.
- "Ett barnvänligt rättsväsende" avser de rättssystem som garanterar respekt för och effektivt genomförande av alla barns rättigheter på högsta uppnåeliga nivå med beaktande av de principer som anges nedan och med hänsyn till barnets mognadsnivå och förståelse för omständigheterna i det enskilda fallet. "Ett barnvänligt rättsväsende" borde vara tillgängligt, åldersanpassat, snabbt, omsorgsfullt, anpassat till och inriktat på barnets behov och rättigheter samt respektera privat- och familjelivets integritet och värdighet.
- "Kön" avser de socialt konstruerade roller, beteenden, aktiviteter och attribut som ett visst samhälle anser vara lämpliga för kvinnor och män.
- "Våld mot kvinnor och flickor" ska förstås som en kränkning av de mänskliga rättigheterna och en form av diskriminering av kvinnor/flickor och ska avse alla hedersrelaterade våldshandlingar som leder till, eller sannolikt kommer att leda till fysisk, sexuell, psykologisk eller ekonomisk skada eller lidande, vilket innefattar hot såsom handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande, oavsett om det sker offentligt eller i privatlivet.
- "Mänskliga rättigheter" är rättigheter som vi har av den enkla anledningen att vi existerar som mänskliga varelser – de beviljas inte av någon stat. Dessa universella rättigheter gäller oss alla, oavsett nationalitet, kön, nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg, religion, språk eller någon annan status. De sträcker sig från det mest grundläggande – rätten till liv – till det som gör livet värt att leva, såsom rätten till mat, utbildning, arbete, hälsa och frihet.
- "Hedersrelaterat våld" är en typ av brott som syftar till att upprätthålla kollektiva normer och värderingar kring begrepp som *heder*, *vanära*, *skam* och *skamlöshet*. I dessa sammanhang representerar "heder" den enskilde mannens värderingar och rätten att respektera.
- "Heder i kollektivistiska samhällen" tillskrivs endast män. Kvinnor borde känna skam över sina kroppar för att männen i deras omgivning ska ha heder. Skam är en norm i hederskulturer.

LÄRANDEMÅL

	Modul/enhet	Lärandemål		
		Kunskaper	Färdigheter	Attityder
1	Förstå mänskliga rättigheter	Efter avslutad modul ska deltagarna kunna...	Efter avslutad modul ska deltagarna kunna...	Modulen syftar till att utveckla följande attityder...
1.1	<p>Internationella instrument för mänskliga rättigheter</p> <p>Ämnen:</p> <p>Den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter från 1966</p> <p>Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter från 1989</p> <p>Konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (ändrad genom protokoll nr 11 och nr 14, 1950)</p> <p>Den europeiska konventionen om utövandet av barns rättigheter från 1996</p> <p>Förenta nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna</p> <p>Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet</p> <p>Europeiska unionens direktiv om brottsoffers rättigheter</p> <p>Haagkonventionen och Brysselordningarna</p>	<p>Identifiera 4 internationella fördrag som är relevanta för personer som har utsatts eller som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld.</p> <p>Förklara syftet med de internationella fördragen.</p> <p>Beskriva på vilka sätt flickor och kvinnor med invandrabakgrund kan skyddas genom ratificering av dessa fördrag.</p> <p>Förstå normerna och principerna för de mänskliga rättigheterna, de värderingar som ligger till grund för dem och mekanismerna för att skydda dem.</p> <p>Utveckla en förståelse för att frihet och rättigheter också medför skyldigheter.</p>	<p>Uppmärksamma när ens grundläggande mänskliga rättigheter kränks.</p> <p>Ta itu med frågor/problem som rör mänskliga rättigheter i samhället.</p> <p>Förmedla och förespråka mänskliga rättigheter offentligt och privat.</p> <p>Bedöma fall ur mänsklig synvinkel.</p> <p>Reflektera över vad som utgör övergrepp.</p>	<p>Kunna åtnjuta och utöva sina rättigheter och att respektera och upprätthålla andras rättigheter.</p> <p>Ansvar och motivation att göra en positiv skillnad eller skapa en positiv förändring.</p> <p>Främja mänskliga rättigheter i vardagslivet genom att agera.</p> <p>Skapa medvetenhet om individers rättigheter och behovet av att respekteras i områden där hedersrelaterat våld och förtryck är vanligt förekommande.</p>

1.2	<p>Rättsliga förfaranden och barns rättigheter i ett nationellt sammanhang</p> <p>Ämnen:</p> <p>Nationella rättsliga instrument med anknytning till hedersrelaterat våld</p> <p>Rättsliga förfaranden i fall av hedersrelaterat våld mot kvinnor och flickor</p> <p>Stödtjänster för invandrarflickor och överlevare av hedersrelaterat våld</p>	<p>Identifiera nationella rättsliga instrument som är relevanta för rättigheterna för personer som har utsatts eller som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld.</p> <p>Förklara de nationella rättsliga förfarandena i fall av hedersrelaterat våld mot kvinnor och barn.</p> <p>Känna till de olika stödtjänster som finns tillgängliga och deras funktioner.</p>	<p>Förstå nationella lagar om hedersrelaterat våld och barns rättigheter.</p> <p>Behärska de rättsliga instrumenten och veta när de ska användas.</p> <p>Skapa nätverk med stödtjänster.</p>	<p>Respektera de rättsliga instrumenten och utbilda människor om konsekvenserna av eventuella överträdelser.</p> <p>Hänvisa personer som har utsatts eller som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld till tillgängliga stödtjänster.</p> <p>Rapportera fall av övergrepp.</p> <p>Aktiv åskådare – inte bara bevittna en situation utan agera och vidta åtgärder för att förhindra att den trappas upp.</p>

AKTIVITETER

A1.1 Våld i mitt liv

Aktivitetens namn	Våld i mitt liv
Mål	Att förstå och identifiera våld i dess olika former
Beskrivning	<p>Del I</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Förklara att det här är ett tillfälle för deltagarna att dela med sig av tankar och känslor kring personliga erfarenheter av våld mellan människor, både när människor har varit våldsamma mot dem och när de har varit våldsamma mot andra. 2. Se till att alla känner till och förstår reglerna för deltagande grupparbete: att alla ska behandlas med respekt, att det som någon säger är konfidentiellt och att ingen ska känna sig tvingad att säga något som får honom/henne att känna sig obekvämt. 3. Inled med en kort brainstorming (en metod som syftar till att komma på nya idéer tillsammans) om ordet "våld", t.ex. verbala kränkningar, förolämpningar, sarkasm, hot (från gäng, familj, vänner), att slå ett barn eller slå/ bli slagen, våldtäkt, tvångsäktenskap, hot och så vidare. En post-it-lapp eller andra typer av kort, ett blädderblock eller en whiteboardtavla kan användas för att skriva ner de idéer som anknyter till ordet "våld". 4. Be alla att ägna fem minuter åt att reflektera över personliga erfarenheter av att: <ol style="list-style-type: none"> a. Någon agerade våldsamt mot dem. b. De agerade våldsamt mot någon annan. c. De såg någon annan bli våldsam men inte ingrep. 5. Be frivilliga att berätta om sina erfarenheter som exempel för gruppen att fundera kring tillsammans. Låt dem berätta vad som hände och hur de känner inför det. Försök att få två exempel från varje kategori (a, b och c). 6. Gör korta anteckningar om händelserna på blädderblocket/whiteboardtavlan. <p>Del II</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Börja med en kort diskussion om aktiviteten som helhet och om den var svår eller inte, och varför. Fortsätt sedan med att analysera de olika incidenterna. Detta borde göras i smågrupper med 3–5 personer i varje grupp. <ul style="list-style-type: none"> • Varför uppstod den våldsamma situationen? • Varför betedde du dig som du gjorde? • Hur skulle gruppmedlemmarna ha agerat under liknande omständigheter? • Hur kunde du ha agerat annorlunda? Har resten av gruppen några förslag?

	<ul style="list-style-type: none"> • Vad kunde någon ha gjort för att förhindra att händelsen inträffade? • Beträffande (c), varför ingrep du inte? • Fanns det några allmänna orsaker till incidenterna eller var de alla unika? • Hur många incidenter var resultatet av missförstånd, hur många var resultatet av bitterhet och/eller avundsjuka och hur många var resultatet av skillnader gällande kultur och sedvänjor, åsikter eller trosuppfattningar? • Vad menar människor med ordet "tolerans"? Hur skulle du definiera det? • Borde vi vara toleranta mot allt som andra människor gör eller säger? • Varför är tolerans ett nyckelvärde för främjandet av mänskliga rättigheter? <p>Alternativt, istället för att be dem att reflektera över sina egna erfarenheter i steg (4) i Del I, kan du låta dem titta på Fadema-berättelsen eller liknande (Fadema-berättelsen på svenska): https://youtu.be/TR-37T-YD9M?si=dSgzkymm27Lu9cFO) och sedan fortsätta med resten av stegen.</p>
Aktivitetstyp	Interaktiv övning, grupparbete
Varaktighet	75 minuter
Utrymme och material	Bekvämt utrymme, ljudanläggning, pennor, skrivpapper, blädderblock, post-it-lappar, videoprojektor, stationär dator/bärbar dator.
Lärandemål	<ul style="list-style-type: none"> • Att utveckla kunskap och förståelse om att utsättas för våld och orsaker till våld. • Att uppmuntra utvecklingen av färdigheter för att hantera våld på ett positivt sätt. • Att utveckla värderingar om tolerans och ansvarstagande.
Modul	Förstå mänskliga rättigheter
Källa	Den här aktiviteten skapades av Folkuniversitetet för FATIMA 2-projektet

A1.2 Respektera mina rättigheter som kvinna

Aktivitetsens namn	Respektera mina rättigheter som kvinna
Mål	Identifiering av mänskliga rättigheter och friheter
Beskrivning	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dela in deltagarna i arbetsgrupper (högst 5 deltagare per grupp). 2. Ge en kort introduktion till FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna (allmänt syfte, ratificerande länder). Använd en videofilm som hjälpmedel, till exempel: https://youtu.be/nDgIVseTkuE?si=OZ4CnViEbgO2ofAs eller https://youtube.com/watch?v=4B96mfwCg7U. 3. Dela ut kopior av inledningen till deklarationen till varje grupp (en kopia per deltagare). 4. Be deltagarna att läsa texten. 5. Be deltagarna att på en post-it-lapp skriva vilka friheter och mänskliga rättigheter som garanteras och skyddas enligt deklarationen (en frihet/mänsklig rättighet per post-it-lapp). 6. Be grupperna att utse en talesperson som ska presentera resultaten och fästa post-it-lappen på väggen. Nästa talesperson som ställer sig upp och presenterar ska fästa liknande framställningar i linje med den föregående. 7. Diskussioner om den karta som skapats av alla post-it-lappar. <p>Den del av deklarationen som borde användas är:</p> <p><i>Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De har utrustats med förnuft och samvete och bör handla gentemot varandra i en anda av gemenskap.</i></p> <p><i>Var och en har rätt till liv, frihet och personlig säkerhet.</i></p> <p><i>Ingen får utsättas för tortyr eller grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.</i></p> <p><i>Ingen får utsättas för godtyckligt ingripande i fråga om privatliv, familj, hem eller korrespondens och inte heller för angrepp på sin heder eller sitt anseende.</i></p> <p><i>Fullvuxna män och kvinnor har rätt att utan någon inskränkning med avseende på ras, nationalitet eller religion ingå äktenskap och bilda familj. Män och kvinnor skall ha samma rättigheter i fråga om äktenskaps ingående, under äktenskapet och vid dess upplösning.</i></p> <p><i>Äktenskap får endast ingås med de blivande makarnas fria och fullständiga samtycke.</i></p> <p>https://www.coe.int/en/web/compass/the-universal-declaration-of-human-rights</p>

	<p>Anmärkning till utbildaren: Ha FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna tryckt i artiklar. De ska identifiera 3 artiklar från varje grupp. Detta är tillämpligt på steg (3). I slutet av övningen kan du ge dem dokumentet i sin helhet. Utifrån resultaten (listan) kan man identifiera vilka mänskliga rättigheter och grundläggande medborgerliga friheter som migranter och flyktingkvinnor och flickor i deras samhälle är medvetna om/omedvetna om.</p>
Aktivitetstyp	Interaktiv övning, grupparbete
Varaktighet	45 minuter
Utrymme och material	Bekvämt utrymme, runda bord (helst 2), blädderblock, tuschpennor, post-it-lappar, kopior av relevanta avsnitt i deklarationens inledning
Lärandemål	<ul style="list-style-type: none"> • Grundläggande kunskaper om FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. • Utveckla förmågan att ge information till brottsoffer och deras familjer om skydd och stöd till brottsoffer/överlevare.
Modul	Förstå mänskliga rättigheter
Källa	Den här aktiviteten skapades av Folkuniversitetet för FATIMA 2-projektet

A1.3 Kränkningar av rättigheter

Aktivitetens namn	Kränkningar av rättigheter
Mål	Identifiering av påföljder/straff vid kränkning av rättigheterna på nationell nivå
Beskrivning	<p>Beskrivning:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dela in deltagarna i arbetsgrupper (högst 5 deltagare per grupp). 2. Använd någon av följande videofilmer som introduktion: <ul style="list-style-type: none"> • https://vimeo.com/487425305 • https://www.youtube.com/watch?v=kHHxF6ahxEg&list=PLIJE15RrVLdACTI9fRVczqS4y-mde1tw • https://youtu.be/TR-37T-YD9M?si=dSgzkymm27Lu9cF 3. Diskutera kortfattat kränkningar av mänskliga rättigheter som ett brott i samband med hedersrelaterat våld, såsom restriktioner, våld (fysiskt, psykiskt, materiellt, sexuellt, symboliskt, t.ex. förstöra någons ägodelar eller skada någons husdjur), tvångsgifte och barnäktenskap, kvinnlig könsstympning, förtryck, hot, rehabiliteringsresor. 4. Fråga deltagarna om de känner till något straff för att ha kränkt någon av rättigheterna i deras land och skriv ner dem. 5. Begränsa diskussionen till hedersrelaterat våld. 6. Fråga deltagarna vad de tycker om dessa bestraffningar. Är de berättigade (tillräckliga, otillräckliga, för hårda)? 7. Be grupperna att utse en talesperson som ska presentera resultaten och fästa post-it-lappen på väggen. Nästa talesperson som ställer sig upp och presenterar ska fästa liknande framställningar i linje med den föregående. 8. Diskussioner om den karta som skapats av alla post-it-lappar. <p>Anmärkning till utbildaren: Undersök om hedersförtryck är ett brott i ert sammanhang. Om så är fallet, vilka är några av straffen? Observera att inte alla brott omfattas av bestämmelsen om hedersförtryck utan snarare de brottsliga handlingar som kan utgöra hedersförtryck. Var noga med att inte begränsa diskussionen till hedersrelaterat våld utan snarare till kränkningar av individens mänskliga rättigheter i allmänhet.</p>
Aktivitetstyp	Interaktiv övning, grupparbete
Varaktighet	45 minuter
Utrymme och material	Bekvämt utrymme, runda bord (helst 2), blädderblock, tuschpennor, post-it-lappar, kopior av de relevanta avsnitten i inledningen till deklarationen.

Lärandemål	<ul style="list-style-type: none">• Grundläggande kunskap om att kränkningar av dessa rättigheter kan utgöra ett brott som kan bestraffas enligt lag beroende på sammanhanget.• Att använda kunskaper som har erhållits för att utbilda andra.
Modul	Förstå mänskliga rättigheter
Källa	Den här aktiviteten skapades av Folkuniversitetet för FATIMA 2-projektet

A1.4 Tankekarta om samarbete mellan flera myndigheter

Aktivitetens namn	Tankekartan om samarbete mellan flera myndigheter
Mål	Främja nätverkande mellan deltagarna och förbättra deras förmåga att engagera sig i och upprätthålla samarbete mellan flera myndigheter i fall av hedersrelaterat våld.
Beskrivning	<ol style="list-style-type: none"> 1. Deltagarna delas in i grupper (utbildaren avgör själv hur många grupper som ska bildas beroende på antalet deltagare). 2. Varje grupp diskuterar med hjälp av post-it-lappar och fyller i tankekartan på bordet. För varje område ska deltagarna hänvisa till huvudintressenter och åtgärder inom deras räckvidd som kan bidra till eller stödja offer för hedersrelaterat våld. Här borde utbildaren påminna deltagarna om att det här är en form av våld som kan förekomma utanför värdlandet, så det är viktigt att nämna internationella intressenter. 3. En representant från varje grupp presenterar sin egen tankekarta och tejpar fast den på tavlan. 4. Utbildaren skapar en slutgiltig tankekarta och sammanfattar gruppernas åsikter med hjälp av de post-it-lappar som grupperna har antecknat på. <p>Tips för utbildare</p> <p>Nationella och internationella organisationer i Sverige</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. GAPF (Glöm Aldrig Pela och Fadime). Telefonnummer: 0046700009328 2. Linnamottagningen. Telefonnummer: 004687280055 3. Kvinnors Rätt (Women's Rights). Telefonnummer: 0046737286893 4. Somaya Stödjour. Telefonnummer: 004620818283 5. Den svenska utrikesförvaltningen. www.swedenabroad.com 6. Terrafen. Telefonnummer: 004620521010 7. Tjejers Rätt i Samhället (TRIS). Telefonnummer: 0046102559191 8. RFSL Stödmottagning. Telefonnummer: 004620341316 9. Stödchatttjänsten "Kärleken är fri" (Rädda barnen). stodchatt@rb.se 10. Vulvamottagningen. Telefonnummer: 004681236700 11. Amelmottagningen. Telefonnummer: 004681236700 <p>På samma sätt borde utbildare från andra länder identifiera nationella och internationella organisationer inom sitt sammanhang och tillhandahålla tryckta listor med webbplatser, telefonnummer och/eller anläggningar som någon kan vända sig till eller kontakta om han/hon har utsatts för hedersrelaterat våld eller känner personer som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld.</p>

Aktivitetstyp	Interaktiv övning, grupparbete
Varaktighet	45 minuter
Utrymme och material	Bekvämt utrymme, runda bord, blädderblock, tuschpennor, notisblock, informationsblad om samarbete mellan flera myndigheter.
Lärandemål	Beskriva möjligheterna till samarbete mellan flera myndigheter för att bekämpa hedersrelaterat våld.
Modul	Förstå mänskliga rättigheter
Källa	Den här aktiviteten skapades av Folkuniversitetet för FATIMA 2-projektet